

Kultur

Helse

Miljø

Samfunn

Teknologi

Naturvitenskap

Podcast

Forskersonen

ANNONSE

Plantepressa

- en blogg fra botanikere ved Norsk institutt for naturforskning

ANNONSE

ANNONSE

I TRANSFOREST-prosjektet prøver vi å fremleske edelløvs skogen ved å ta ut gran og bjørk. Foto: Siri Lie Olsen

De mange måtene å se skog på

Å se er å begripe noe med forståelsen sin, og folks forståelser kan være så mangslungne. Ikke rart at det kan være vanskelig å se gjengrodde edelløvs skoger for bare...

Siri Lie Olsen
FORSKER, NINA

Gro Follo
FORSKER, RURALIS

Hilde Helgesen
FORSKER, NIBIO

Valborg Kvakkestad
FORSKER, NIBIO

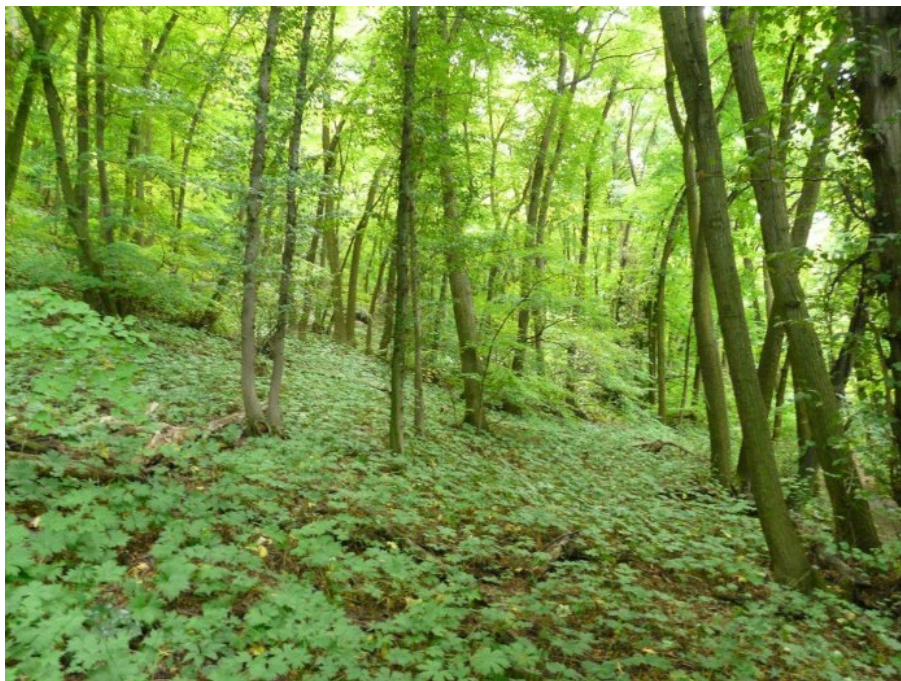
PUBLISERT Fredag 29. november 2019 - 07:00

«Er det ikke vakkert?», sier Gro. Spørsmålsteget i stemmen er kun retorisk, hun er nemlig ikke i tvil der vi sitter og ser på fotoet av edelløvs skogen. «Grønt og lyst! Jeg får så lyst til å løpe innover i den skogen. Ser dere ikke der nede litt til høyre? Der vil jeg løpe, hoppe og sprette inn i skogrommet, under kronetaket og over skogbunnen!» Vi andre ser på henne, hun av oss fire som kan mest om skogbruk og som har hørt utallige historier fra norske skogeiere om vakker skog, det være seg løvskog eller barskog. Skogeiere som elsker søylehallene med det levende grønne taket, skogeiere som utbroderer om skogens magi, sommerskogens overdådighet og vinterskogens stillhet – for ikke å snakke om sangen i trekronene, tre-majestetene i skogen og flott gammelskog.

Vi fire er med i forskningsprosjektet [TRANSFOREST](#). Prosjektet ser på mulighetene gjengroingskog med edelløvtrær kan gi for biologisk mangfold, økosystemtjenester og grunneieres økonomi. Vi forskere har ulik fagbakgrunn, og selv om vi jobber på det samme prosjektet, ser vi alle skogen på ulike måter.

ANNONSE

Fotoet av edelløvs skogen Gro er så begeistret for. Foto: Björn Nordén.

Artene i skogen

Siri ler til forskerkollegaens noe ikke-vitenskapelige, kroppslige entusiasme: «Du ser med kroppen din, Gro.» Selv ser Siri helst med lupe og analyseramme, slik det høver seg en planteøkolog. «Og du Siri, du bruker vel både synet og luktesansen din hele tiden og skanner alt rundt deg – også mens du står på knærne eller med nesen inn i en trestamme», påpeker Valborg. Fascinerende at sansene er så viktige når naturmangfold skal kartlegges, synes Hilde. Vi tre som ikke driver med Siris telling og kategorisering av planter, lav og deres like, er skjønt enige: Hadde det ikke vært for metodene til Siri og hennes biologkollegaer i TRANSFOREST, hadde vi ikke visst at gjengroingsareal med edelløvtrær var så rike på arter. Over 1000 arter har de funnet på prosjektets gjengroings-lokaliteter – og det før alle insektene er artsbestemt.

Skogens dynamikk

«Men Siri, du må vel se mer enn arter når du er i gjengroingsskogene i prosjektet? Du er jo utdannet økolog. Ser du dynamikken i skogen, prosesser, suksesjon?» Gro undrer seg. Hun legger ut for de andre om forstutdannede skogbruksaktører som ser skogen på en måte som hun aldri har evnet. Ut fra hva som er der nå, ser de hva som har vært og hva som kommer: endring av bunnvegetasjon over tid, skyggetålende arter som etterfølger pionerartene, trær som lukker kronetaket, gran som utkonkurrerer eika. Jo, Siri ser dynamikk. Og så minner hun oss andre på at det er naturens og skogens dynamikk som skaper gjengroingsarealene prosjektet vårt er interessert i. Hun tilføyer: «Og det er suksesjonen, den naturlige endringen av artsammensetningen over tid, som gir utfordringene for edelløvs skog i gjengroingsfasen ettersom grana tar over arealet.» Vi vet det alle fire, slikt areal må skjøttes over tid for å få edelløvs skogen frem. I TRANSFOREST prøves det med tynning hvor gran og bjørk tas ut.

Å lære å se

Som Gro, er heller ikke Hilde og Valborg utdannet til å se skog på bestemte naturfaglige vis slik forstutdannede og Siri er. Selv om det ikke er gjennom utdanning, har de to likevel lært å se. «Det jeg har erfart på tur i skog og mark på leting etter sopp og bær», utdyper Hilde, «er at jeg må innstille øynene mine og hjernen min til å se etter akkurat disse formene og fargene. Litt på samme måte som når jeg fotograferer – jeg må rette fokus og oppmerksomhet på noe bestemt». «Og jeg har av erfaring lært meg hva jeg skal se etter for å finne ut om sauene våre kan trives der», legger Valborg til. Vi oppfordrer Siri å fortelle mer om hva hun ser og hvordan hun ser når hun ser. Det blir tydelig for oss andre at Siri ser med sin forståelse – den hun har tilegnet seg i

ANNONSE

løpet av år med spesifikk utdanning. Hilde slår fyndig fast: «Siri ser med sin forståelse slik vi alle gjør, og det uansett hvor vi har forståelsen fra.»

Hva ser grunneiere og politikken

Valborg og Hilde har intervjuet eierne av de lokalitetene TRANSFOREST studerer. Grunneierne ser både muligheter og utfordringer. «De var opptatt av det biologiske mangfoldet i den aktuelle edelløvs skogen», konstanterer Valborg, «og de uttrykte ønske om å ta vare på det». «Men så var det tynningen», minner Hilde Valborg på, «der var det ifølge eierne både en oppside og en nedside». De utfyller hverandres beretninger om eiere som var positive til forbedret estetikk og tilgjengelighet som følge av tynningen, men som ikke så like lyst på den videre behandlingen av skogen. Skjøtselen kom til å koste for mye og kreve en kunnskap og kompetanse de ikke hadde. «Og fremtidig inntekt fra edelløvs skogen?», lurer Gro. Valborg: «Nei, det så grunneierne få sjanser for.»

:] Grunneierne ser både muligheter og utfordringer med sine gjengroings skoger med edelløvtrær. Foto: Siri Lie Olsen

«Politikken på sin side er blind for gjengroingsareal med edelløvtrær», fortsetter Gro. Etter å ha gransket stortingsmeldinger og tilsvarende konkluderer hun med at slike skoger faller mellom to stoler og ikke omtales. Hun forklarer ved å peke på at tidligere har disse områdene vært en del av kulturlandskapet. Områdene har blitt forvaltet som en del av jord- og/eller skogbruket, og har falt inn under landbrukssektoren og Landbruks- og matdepartementet. Med gjengroingen blir områdene mer «natur», og ser man på områdene som nettopp det, tilhører de miljøsektoren med Klima- og miljødepartementet som ansvarlig. Gro avslutter: «I politikutformingen blir disse skogene ikke sett.»

Siri på knærne Foto: Mari Jäntti

Å se er å begripe noe med forståelsen sin. I fremtiden – kan gjengroingsskog med edelløvtrær bli forstått som noe verdifullt?

Det forrige blogginnlegget fra TRANSFOREST kan du lese her

ANNONSE

BLOGG

PLANTEPRESSA

OM FORSKNING.NO

forskning.no er en nettavis med norske og internasjonale forskningsnyheter.

UNG.forskning.no er nyheter om forskning for barn og unge.

forskning.no gis ut under [Redaktørplakaten](#).

Ansvarlig redaktør / daglig leder:

Nina Kristiansen, tlf 414 55 513 / nina@forskning.no

Redaksjonssjef Bjørnar Kjensli, tlf 942 43 567

[Personvernerklæring](#)

KONTAKT OSS

epost@forskning.no / tlf 22 80 98 90

[Redaksjonen](#) – ansatte

Annonser: Kåre Borgan, 917 72 217

Stillingsmarked: Preben Forberg, 413 10 879

Sandakerveien 24 C (Myrens verksted), Bygg D3

Pb 5 Torshov, 0412 Oslo

FØLG OSS

[@forskningno](#)

[/forskning.no](#)

[/UNG.forskning.no](#)

VÅRE SAMARBEIDSPARTNERE

Artsdatabanken	NLA Høgskolen	Norsk Utenrikspolitisk Institutt
De nasjonale forskningsetiske komiteene	NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	Norsk institutt for naturforskning (NINA)
De regionale forskningsfondene	NORSØK – Norsk senter for økologisk landbruk	Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
Diku – Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning	NSD – Norsk senter for forskningsdata	Opplysningskontoret for Meieriprodukter
Fafo	NTNU	OsloMet – storbyuniversitetet
Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering	Narviksenteret	Polithøgskolen
Forsknings- og utviklingsavdelingen, Psykisk helse og rus, Vestre Viken HF	Nasjonalt kompetansetjeneste for aldring og helse	RBUP Øst og Sør
Forsvarets forskningsinstitutt	Nasjonalforeningen for folkehelsen	Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning
Framsenteret	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)	SINTEF
GenØk – Senter for biosikkerhet	Nasjonalt senter for e-helseforskning	Senter for grunnforskning (CAS)
Handelshøgskolen BI	Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning	Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter
Havforskningsinstituttet	Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge - NUBU	Simula Research Laboratory
Høgskolen i Innlandet	Nofima	Statens Vegvesen FoU
Høgskolen i Molde	Nokut	Statped
Høgskolen i Østfold	Nord universitet	Sykehuset Innlandet HF
Høgskulen på Vestlandet	Nordlandsforskning	Tannhelsetjenestens kompetansesentre
Høyskolen Kristiania	Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE)	UIT Norges arktiske universitet
Institutt for samfunnsforskning	Norges Geotekniske Institutt	Universitetet i Agder
KS FoU	Norges Handelshøyskole	Universitetet i Bergen
Kompetanse Norge	Norges forskningsråd	Universitetet i Oslo
Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter KRUS	Norges geologiske undersøkelse	Universitetet i Stavanger
Meteorologisk institutt	Norges idrettshøgskole	Universitetet i Sørøst-Norge
NIBIO	Norges musikkhøgskole	Universitetssenteret på Svalbard (UNIS)
NIKU Norsk institutt for kulturminneforskning	Norsk Polarinstitutt	Vestlandsforskning
NILU - Norsk institutt for luftforskning	Norsk Regnesentral	Veterinærinstituttet
	Norsk Romsenter	Vitenskapskomiteen for mat og miljø